

Euroopa roheline pealinn aasta toob Tallinna palju positiivseid muutusi

Tallinna roheline pealinn aasta algab ürituste seeriaga koolides, lasteaedades ja raamatukogudes. Euroopa roheline pealinn tiitel antakse Tallinnale ametlikult 21. jaanuaril toimival pidulikl avatseremoonial.

Maarja Pakats

Tallinna strateegiakeskuse
Rohelise pealinn büroo

Tallinna Euroopa roheline pealinn aasta põhiteemad on elurikkuse hoidmine, kliima, rohetehnoloogiad ning kestlikest põhimõtetest lähtuv juhtimine. Samuti on võetud eesmärgiks kaasata rohepealinn tegemistesse nii tallinlasi, kohalikke ettevõtteid kui ka erinevaid vabaihendusi.

Euroopa roheline pealinn tiitel annab hea võimaluse mõelda koos, kuidas muuta Tallinn keskkonna- ja inimsõbralikumaks. Rohelise pealinn aastal soovime kiirendada linnaorganisatsiooni muutumist kestlikumaks ja kaasavamaks; teha rohkem koostööd ettevõtete, kodanike ja organisatsioonidega; katsetada teistsugust linnaruumi ning tõsta linnaelanike teadlikkust loodusest ja keskkonnast.

„Oleme Tallinnas väga pühendunud sellele, et lükata tiitliaastal hoogu juurde päris muutustele keskkonnasõbralikumana linna suunas ja et need oleksid ka nähtavad igal pool Tallinnas, nii tänavapildis, linna töötajate ja ametnike suhtumises kui ka linnakodanike mõttemaailmas,“ ütles Tallinna linnapea Mihhail Kõlvart.

„Meie suurem eesmärk on tallinlaste heaolu. Sellepärast sai loodud arengustrateegia Tallinn 2035. Euroopa roheline pealinn tiitel on ainult osa, ainult üks verstapost sellest suuremast pildist, mille omale eesmärgiks võtnud oleme,“ lausub Kõlvart.

Rohelise pealinn aasta avamise üritused

Rohelise pealinn juht Krista Kampus rääkis, et Tallinna roheline pealinn programmis on huvitavaid keskkonnateemalisi tegevusi kõigile Tallinna elanikele, sealhulgas nii üritusi, projekte kui konkursse. Programm jaguneb nelja teema vahel: kestlik linn, õppiv linn, kaasav linn, nutikas linn.

Näiteks keskkonnasõbralikumaa ühistranspordi arendamiseks on linnal täiendavad vahendid, et soetada elektribusside ning 2023. aastal algab uue, Vanasadamaa trammiliini ehitus. Tallinnas toimub järgmisel sügisel ka rohetehnoloogia nädal, sealhulgas ainulaadne CleanTech Europe konverents ja rohe-EXPO.

Rohelise pealinn programmis on üle 60 ürituse. Juba on toimumas mitmed konkursid, keskkonnateemaline õppeaasta ja Prügihundi liigiti jäätmete kogumise programm Tallinna koolides ja lasteaedades. Tallinnas Tamm-

saare pargis on üleval rohelist pealinnat tutvustav näitus. Tallinna Botaanikaaias kestab terve 2023. aasta Tallinna Euroopa roheline pealinn eriprogramm, mille esimese ürituseks on PETER LAURITSA näitus „Jäämere purjed palmimaja taevast“.

Paljud projektid ja tegevused üritused ja programmid keskenduvadki keskkonnateadlikkuse tõstmisele. „Olukorras, kus tarbime maa ökoloogilisi ressursse kordades rohkem, kui loodus suudab neid taastoota, tuleb väga selgelt aru saada, et keskkonnahoidlikkus peab olema meie kõigi elementaarne mõtteviis. Muud valikut lihtsalt ei ole. Seepärast kutsume erinevate roheline pealinn ürituste ja programmide kaudu keskkonnateemadel kaasa mõtlema, et paremini mõista, miks on vaja hoida elukeskkonda ning kuidas iga inimene saab ise paremini panustada keskkonnahoidu,“ sõnas Kampus.

Noortele ja lastele on juba alanud erinevad konkursid, näiteks keskkonnalaaste uurimustööde ja videote konkursid. Lõppenud on juba roheline pealinn maskoti joonistusvõistlus, mille võitja koos roheline pealinn maskotiga kuulutatakse välja 17. jaanuaril Eesti Loodusmuuseumis. Noorte kõnekonkursi „Elurikas linn“ võitjad selguvad samuti õige pea ja üks neist saab esitada oma kõne ka tiitliaasta avatseremoonial.

Euroopa roheline pealinn avanädalavahetusel 19.-21. jaanuaril toimub linnas mitu olulist sündmust.

19. jaanuaril kohtuvad Tallinnas kahe rahvusvahelise linnade võrgustiku, Euroopa roheline pealinn ning Global Goals for Cities võrgustike liikmed, et vahetada üksteisega kogemusi jätkusuutlike linnade arendamisel ning arutelda roheline pealinn tiitli tulevikku üle.

20. jaanuaril toimub Tallinna Euroopa roheline pealinn aasta avakonverents jätkusuutlike linnade teemal, mille avavad Euroopa Komisjoni keskkonna, ookeanide ja kalandusvolinik Virginijus Sinkevi ius ja linnapea Mihhail Kõlvart ning mille peakõnelejaks on endine EL kliimavolinik ja EL kliimamuutustega kohanemise missiooni nõukogu juht Connie Hedegaard.

Kõik soovivad saada kaasa lüüa 21. jaanuaril Tallinna Keskraamatukogu raamatukogudes: üle linna toimuvad raamatukogudes koolitused ja töötoad, kus käsitletakse keskkonnateemasid alates digiprügi koristamisest, taaskasutusest kuni maitse- ja toataimede kasvatamise, linnaaianduse ja seemnepaberite tegemiseni. Kõik töötoad on tasuta ja eelregistreerimisega.

21. jaanuari õhtul toimub Kruuisadamas Euroopa roheline pealinn pidulik avatseremoonia, kus EL keskkonnavolinik Virginijus Sinkevi ius ja 2022. aasta Euroopa roheline pealinn Grenoble linnapea Éric Piolle annavad Tallinnale üle Euroopa roheline pealinn tiitli. Avatseremooniast teeb ülekanne ETV.

Koolides ja lasteaedades toimuvad tiitliaasta avamise raames erinevad töötoad: 16.–27. jaanuaril käivad Koeratüdruk Lotte ja Jänku Juss ligi 20 lasteaia prügi sorteerimisest rääkimas, 23. jaanuarist 2. veebruarini toimuvad toidu säästliku ja jätkusuutliku tarbimise teemadel 7.–9. klassi õpilastele töötoad 22 Tallinna koolis, mida viib läbi jätkusuutliku toidukultuuri eestvedaja Kristjan Peäske.

Toetus roheaktivistidele ja rohenügitajate võrgustik

Muudatused algavad linnast endast, kus näiteks oleme juba välja töötanud keskkonnasõbralike ürituste juhendi, lisandub keskkonnatoetuste hankekorra ja paneme oma asutused toetama roheline kontori põhimõtetele. Läbi kaasava eelarve ja eri toetustega soovime toetada ka kodanike, vabaihenduste ja ettevõtete ideid ning tuua Tallinnale ja kogu Eestile rohkem tähelepanu.

Näiteks avati jaanuaris mittetulundusloetuste voor, et anda võimalus erinevatel kogukonnahendustel ja -aktivistidel oma tegemistele toetust taotleda. Tallinn soovib toetada uusi algatusi, mis aitavad ellu viia Tallinn – Euroopa roheline pealinn 2023 eesmärgi elurikkuse ja looduskeskkonna säilitamine, vastupidavus kliimamuutustele, kestlik areng ja koosloomine ning tuua linna roheinnovatsiooni, edendada ringmajandusele üleminekut, tõsta inimeste keskkonnateadlikkust ja kutsuda ellu erinevaid koosloomelisi algatusi linna, kogukondade, ettevõtete ning ülikoolide vahel.

Lisaks kutsub linn kõiki roheline missiooniga linnakodanikke üles ühinema Tallinna rohenügitajate võrgustikuga. Keskkonnaprobleeme pole kellegi võimalik üksi lahendada ning peame kõik mõtlema, millise elukeskkonna järgmistele põlvkondadel jätame. Euroopa roheline pealinn aastal soovime teha koostööd Tallinna elanike ning siin tegutsevate ettevõtete ja muude organisatsioonidega, et muuta meie linna kestlikumaks, õppivamaks, nutikamaks ja kaasavamaks.

Läbi aasta toimub ka näiteks elurikkuse talgute programm, kus soovivad saada ise käed külge panna, et oma kodukoha loodust hoida ja märgata.

Kogukonnaaiad on linlastele suurepäraseks võimaluseks näpud mulda pista.

Tallinna Linnatranspordi AS kuulutas hiljuti välja riigihanke 15 elektribussi soetamiseks aastaks 2024. aasta suveks. Pealinnatranspord muudab plaanide kohaselt 2035. aastaks.

Tulevikubuss rõõmustas mustamäelasi.

Loodusradade populaarsus kasvab.

FOTO: TALLINNA STRATEEGIAKESKUS

FOTO: TALLINNA STRATEEGIAKESKUS

Tallinna roheline pealinna sündmused

21. jaanuar

▶ Euroopa roheline pealinna avamisüritus, kus Tallinnale antakse üle Euroopa roheline pealinna tiitel.

Märts

▶ Rohetärnid restoranide nädalal menüüdes. Restoranid saavad lisada tarne menüüs toitudele, mille keskkonnanajalajal on väiksem.

9. mai

▶ Euroopa päeva tähistamine 150 puu istutamisega koos Lauupeo SA-ga. Kavas on ka istikute ja seemnete laat ning töötoad ja seminarid linnarahvale koostöös Euroopa Komisjoni Eesti esindusega.

1. - 18. juuni

▶ Linnaruumi festival „Tulevik on täna(v)“. Festival kutsub linlasi kliima, elukeskkonna ja linnaruumi teemadega kaasa mõtlema, tegutsema, vaatama, kogema ning mõtlema ja avastama.

2.-4. juuni

▶ Vanalinna päevade raames eriprogramm „Vanalinn kui roheline elukeskkond“

30. juuni - 2. juuli

▶ Keskkonnahoidlik noorte laulu- ja tantsupidu

31. august - 16. september

▶ Läänemere äärsetele linnadele suunatud kampaania mererandade puhastamiseks väikeprügist. Toimub koostöös Helsingi linna, Let's Do It World jt partneritega.

14.-17. november

▶ Roheinnovatsiooni nädal: Tallinn Cleantech EXPO, Cleantech Forum Europe, Targa linna konverents

Terve aasta

▶ Elurikkuse talgud: talgute programm, kus linnakodanikud saavad kaasa lüüa, et oma elupiirkonna elurikkust toetada.
▶ Prügihunt – lasteaedades ja koolides jäätmete liigiti kogumise kampaania.
▶ Loodus- ja keskkonnahoiu teema-aasta Tallinna lasteaedades ja koolides.
▶ Rohelise pealinna seminarid, loengud ja õpitoad Botaanikaaias

234a ja J. Sütiste tee 7b asuvatele haljasaladele, kuhu istutatakse toidumetsi ehk viljapuude ja marjapõõsastega minipark.

Metsikult muutuv

Tallinna ei valitud Euroopa roheline pealinna tiitli võitjaks ainult ühel konkreetsel põhjusel. Meie edu peitub mitmetes väikestes muutustes. Olgu selleks linnas autode asemel alternatiivse liiklemise soodustamine – üha arenev ratateede võrgustik, uute trammiliinide rajamine või linnapildis üha sagedamad targad sõidukid kaupade-teenuste transpordis; loodusariduslik tegevus – keskkonna-teemaline õppeaasta Tallinna koolides ja lasteaedades, mh õuesõppe aegade juurde loomine ja maast madalast prügi sorteerimise harjumuse tekitamine. Või siis Tallinna elurikkuse kaitsmine ja säilitamine rohealade vähem niites, rohekoridoride loomise ja ühendamise kaudu või pestitsiidide kasutamise piiramisega.

Põhiliseks saab aga välja tuua Tallinna otsuse muutuda ning kindla tahtmise luua oma linna jätkusuutlik elukeskkond. Sellest ka Tallinna roheline pealinna hüüdlause „Metsikult muutuv“.

Lisainfot Tallinna roheline pealinna sündmustest ja tegevustest leiab aadressilt greentallinn.ee.

FOTO: TALLINNA STRATEEGIAKESKUS

etamiseks, mis jõuataielikult rohelineks

FOTO: TALLINNA STRATEEGIAKESKUS

Kas veised võiksid saada tavapäraseks osaks linnaloodusest?

FOTO: TALLINNA ROHELISE PEALINNA BÜROO

Jalgratas saab üha soositumaks liikumisvahendiks.

FOTO: KAUPU KALDA

Hästi läbi mõeldud Reidi tee promenaad on saanud oma mängu- ja puhkealadega pealinlaste armastatud jalutuspaigaks.

Plaanis on prügikoristustalgud, mh Läänemere väikeprügist koristamine; heakorratööd kaitsealadel, mh konnade ja kivisilaliku elupaikade parandamiseks; võõrliikide eemaldamise talgud, lindude pesakastide hooldus, siilide kaardistamine, nahkhiirtele „suvilate“ ehitamine, orhideede märkamise linnalooduses jne.

Mõnusama ja inimsõbralikuma linnaruumi loomine

Lisaks tihedale ürituste programmile on Tallinn võtnud eesmärgiks Euroopa roheline pealinna aastal panustada ka muutustele linnaruumis. Tallinnal on plaanis roheline pealinna aastal linnas esmakordselt läbi viia linnaruumi taktikalised sekkumised – projekt „Rohejalg“, mille suurem eesmärk mõnusa inimsõbraliku linnaruumi loomine.

„Rohejalg“ koondab enda alla tegevusi, mille eesmärgiks on parandada rohealade kvaliteeti, tuua uut haljastust ja parandada ruumilist kvaliteeti tiheda kasutusega kohtades, toetada linnasise rohevõrgustike kujunemist ning katsetada uudeid linnaruumilisi lahendusi nii ruumikorralduse muutumise kui ka uute prototüüpidega.

„Tahame, et sel projektil oleks ülelinnaline mõde, et see poleks vaid kesklinnas, vaid midagi toimuks igas linnas, et jõuda võimalikult paljude linlasteni,“ ütles projekti vedava rohepöörde kompetentsikeskuse juht Liis Vahter.

Näiteks tõi ta Piritas ranna juurdepääsu paremaks muutmise, pargi loomise Raekoja platsile, rohealade paigutamise transpordisõlmedesse, toidusalude istutamise Mustamäel ja Lasnamäel.

Lähtudes Tallinna arengu visioonidokumentidest „Tallinn 2035“ ja „Kliimaneutraalne Tallinn“, seavad „Rohejalge“ tegevused eesmärgiks linlaste elukesk-

onna parandamise, elurikkuse suurendamise, leevenduse pakkumise kliimamuutustest tingitud ohtudele ning jätkusuutlikumate praktikate juurutamise, kaasates tegevustesse ka linnaosavaliitsused, siin tegutsevad ettevõtted, haridusasutused ja kodanikud.

Linnaplaneerimine ja -ehitamine on üldiselt aeglased protsessid, kuid mitmeid olulisi, nähtavaid ning ruumilist kvaliteeti parandavaid muutusi on siiski võimalik ellu viia ka lühema aja jooksul. „Rohejalg“ tegeleb roheluse suurendamise ja ruumikvaliteedi tõstmisega kohtades, kus seda on võimalik läbi viia ilma pikki planeerimisprotsesse läbi tegemata, rakendades nn taktikalise urbanismi meetodeid.

„Olulisel kohal on ruumiline eksperimenteerimine, et uurida kodanike vastuvõtlikkust uut tüüpi lahendustele ning saada neilt tagasisidet, selleks, et koos nendest kogemustest õppida ja areneda. Muuhulgas muutub Raekoja plats ajutiselt pop-up pargiks ning Eesti Kunstiakadeemia tudengite stuudiumis valmivad Lauteri tänava kliimatundliku ruumi katsetused ning prototüübid täiustatud ruumiohjetidele nagu näiteks linnamööbel või liiklusmärgid. Seeläbi saavad mitmed asukohad linnas kas ajutiselt või püsivalt uue ilme ning linna ruumiloomega tegelevad osakonnad hea võimaluse jälgida muutuste tulemusi ja linlaste vastuvõtlikkust nendele,“ rääkis Vahter.

Mustamäel on plaanis lilleniitude rajamine: Mustamäe tee 15, E.Vilde tee 90a, A.H. Tammsaare tee 93a ja Sõpruse pst 208a asuvate muruplatside asemele istutatakse liigirikas lilleniit, et suurendada elurikkust, pakkuda toitu tolmeldajatele, toetada rohevõrgustikke ja vähendada soojussaareefekti.

Teiseks on plaanis nn toidusalude rajamine E.Vilde tee 62, Sõpruse pst

ursus aina kasvab.